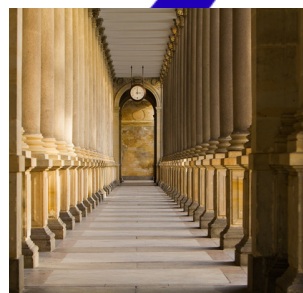
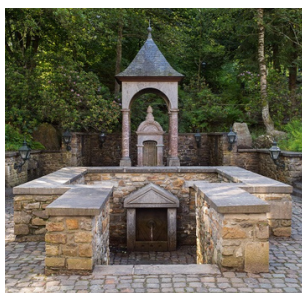

07
2021

GREAT SPAS of Europe

Mediální sada *Slavné lázně Evropy* *& Často kladené otázky.*

*Mezinárodní
sériová nominace
na Seznam
světového dědictví
UNESCO*

www.greatspasofeurope.eu

Great Spas of Europe (Slavné lázně Evropy) je mezinárodní sériovou nominací, v níž 11 historických lázeňských měst v sedmi zemích usiluje o zápis do Seznamu světového dědictví UNESCO. Tato nominace bude projednána na nadcházejícím 44. zasedání Výboru pro světové dědictví v Číně mezi 16. – 31. červencem 2021.

Slavné lázně v Rakousku, Belgii, České republice, Francii, Německu, Itálii a Velké Británii představují jedinečný kulturní fenomén, který dosáhl svého vrcholu v 18. a 19. století. Stejně tak urbanistická struktura měst, která si zaslouží celosvětové uznání jako fenomén, který pomohl formovat Evropu.

„Slavné lázně Evropy“, to není jen kulturní dědictví, to je celá filozofie....

*11 měst
7 zemí
1 kulturní
dědictví*

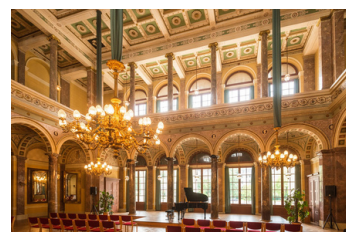
*Pokračování
živoucí
tradice.*

Co tvoří Slavné lázně Evropy?

Každé město ze „Slavných lázní“ má všechny společné rysy, i když se jejich struktura a prostorové uspořádání liší, v závislosti na místních geografických podmínkách a omezeních. Společné prvky ve městech, které všechny přispívají k tomu být „Slavnými lázněmi“, jsou:

- Prameny, zdroje a soubory lázeňských budov, které lidem umožňují „užívat vodu“, jako jsou vany, prostory pro čerpání vody, pitné haly, a prototypy, jako jsou „kurhaus“ a „kursaal“.
- Místa k jemnému cvičení – procházky a promenády (také setkávání se s ostatními) ve vydlážděných a krytých kolonádách a galeriích a upravených parcích a zahradách, stejně jako v rozsáhlých sítích stezek v okolních lesích a krajině. Golf, tenis a dostihy byly také v místní nabídce.
- Sociální aktivita – zařízení vyvinuté pro propojení a socializaci v zasedacích a konverzačních místnostech nebo pro jiný druh zábavy, jako je hraní. Kasina, divadla, opery, koncertní a taneční sály najdete ve většině „Slavných lázní“.
- Pro ubytování velkého počtu hostů byla důležitá řada ubytování, právě počet a velikost hotelů a četných vil je charakteristickým atributem „Slavných lázní Evropy“.
- Městská krajina zahrnuje infrastrukturu, která je zvláště spojená s lázněmi, jako jsou nemocnice založené na minerálních pramenech, lanovky, které vedou k rozhlednám nebo restauracím v krajině, říční doprava a železnice, zařízení na plnění a vývoz vody a jejich vedlejších produktů a dokonce i potrubí přepravující důležitou vodu.
- Průhledy: budovy a prostory se vizuálně spojují s jejich malebným prostředím idealizované přírody.
- A konečně „terapeutická krajina“ – zelené prostředí, které se pravidelně používá pro cvičení jako součást léčby a pro relaxaci a zábavu.

Slavné lázně Evropy se vyvíjely kolem přírodních minerálních pramenů, které byly katalyzátorem inovativního modelu prostorové organizace, který zahrnoval terapeutickou a rekreační krajinu, věnovanou léčebným a sociálním funkcím. Tato módní střediska zdraví, volného času a společenskosti vytvořila architektonické prototypy a městskou typologii, která nemá dřívější obdobu. Lázně byly prvními průkopníky moderního cestovního ruchu a jediným evropským sídelním typem, který byl v kulturní konkurenci s velkými metropolemi a hlavními městy Evropy.

Na první pohled:

Slavné lázně Evropy

1. Baden u Vídně, RAKOUSKO
2. Spa, BELGIE
3. Františkovy Lázně, ČESKÁ REPUBLIKA
4. Karlovy Vary, ČESKÁ REPUBLIKA
5. Mariánské Lázně, ČESKÁ REPUBLIKA
6. Vichy, FRANCIE
7. Bad Ems, NĚMECKO
8. Baden-Baden, NĚMECKO
9. Bad Kissingen, NĚMECKO
10. Montecatini Terme, ITÁLIE
11. Město Bath, VELKÁ BRITÁNIE

Slavné lázně Evropy navrhuji zdůvodnění výjimečné světové hodnoty na základě následujících kritérií:

Kritérium (ii) Vliv na moderní evropská města

Kritérium (iii) Léčba; lidské zdraví a minerální prameny

Kritérium (iv) Jedinečná městská typologie

Kritérium (vi) Vektory nadnárodní kultury

Pokud Výbor pro světové dědictví přijme doporučení UNESCO dne 24. července, změní se název projektu na Slavná lázeňská města Evropy a k vyjádření výjimečné univerzální hodnoty zapsaného statku jsou považována za nezbytná pouze kritéria ii a iii.

Celý seznam všech deseti kritérií UNESCO najdete zde

Dokumenty Výboru pro světové dědictví UNESCO ke 44. zasedání, které se bude konat od 16. do 31. července, naleznete zde. Viz strany 3 a 17-19

Baden u Vídně, Rakousko: Lázně císařů

Baden u Vídně je vzdálen jen 30 km od Vídně, historického sídla jedné z největších císařských dynastií na světě – Habsburků. Baden byl jejich oblíbeným letoviskem a zároveň magnetem pro politiku na vysoké úrovni. Město jedinečným způsobem kombinuje architekturu z počátku 19. století („Biedermeier“) s architekturou a infrastrukturou z přelomu 20. století, kdy se Baden stal lázeňským střediskem světové úrovně.

Lázeňská čtvrť je zaměřena na lázeňskou zahradu, která obsahuje Kurhaus, Trinkhalle, Sommerarena a hudební pavilon. Terapeutická a rekreační lázeňská krajina zasahuje do malebného terénu kopců a údolí, které obsahuje význačný pás letních sídel, vil a parků. Hudební dědictví mimořádného světového významu je spojeno s jedním z oblíbených pracovišť Wolfganga Amadea Mozarta, Ludwiga van Beethovena a Johanna Strauße.

Spa, Belgie: Kavárna Evropy

Město Spa – „Perla belgických Arden“ hrálo důležitou roli již v sedmáctém století při uznávání léčebných vlastností minerální vody. Zdejší minerální vody byly ideálně vhodné k pití a od té doby byly široce distribuovány po celé Evropě, což vedlo k zavedení názvu „spa“ do anglického slovníku. Od počátku osmnáctého století bylo ve Spa mnoho pramenů, které se nacházely na zalesněném svahu jižně od města, využívalo jak pro krenoterapii, tak pro fyzickou aktivitu. Tyto prameny byly spojeny s lázeňským centrem rozsáhlou sítí lesních promenád. Spa se stalo mezinárodně uznávaným městem jako „Kavárna Evropy“ a průkopníkem hraní. Od druhé poloviny devatenáctého století se proměnilo v moderní lázeňské středisko s francouzskou klasicistní architekturou. Dnes je lázeňská tradice a know-how udržována přidáním nového lázeňského centra s výhledem na město.

Františkovy Lázně, Česká republika:

Modelové lázně Evropy

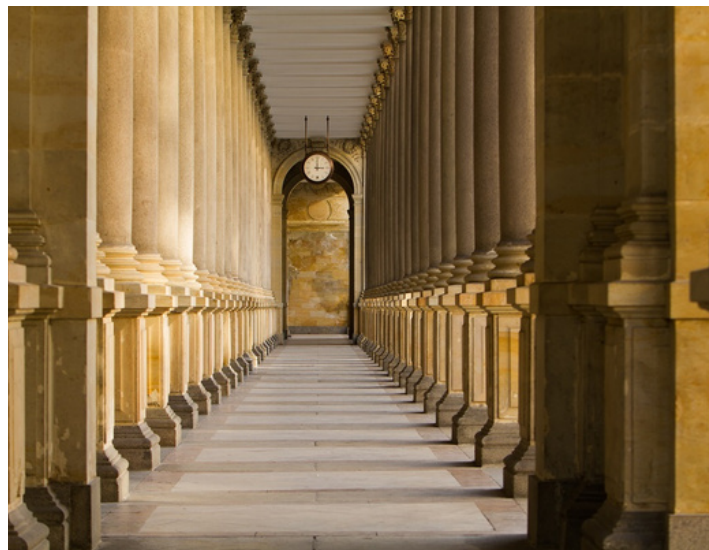

Františkovy Lázně jsou ideálně plánované „nové (lázeňské) město“ z 19. století v „západočeském lázeňském trojúhelníku“. Bylo postaveno na přelomu osmnáctého a devatenáctého století na čtvercovém půdorysu o rozloze 300 metrů čtverečních se středem na rozsáhlém poli termálních pramenů. Jeho harmonický vzhled vychází ze symetrie barokních principů a vyznačuje se vnitřní a vnější lázeňskou krajinou s trojitým pásem parků. V těch se nachází dvacet čtyři pramenů a jejich pavilony jsou propojeny dlouhými a rovnými promenádami. Město je obklopeno rozsáhlými lesy a rašeliništi, které ho inspirovaly k tomu, aby se stalo jedním z prvních slatinných lázní na světě. Jeho historická specializace na léčbu ženských nemocí přiměla dámy k návštěvě bez doprovodu mužů, stalo se z něj místo rané emancipace. Hudební a literární díla zde vytvořili skladatelé a autoři mezinárodního renomé, například J. W. Goethe, který navštívil lázně více než 30krát.

Karlovy Vary, Česká republika:

Salón Evropy pod širým nebem

Karlovy Vary jsou známy jako „největší Salón Evropy pod širým nebem“ a hostovaly královské rodiny, evropské hlavy států, vysokou aristokracii a významné umělce. Vyznačují se fenoménem Vřídla, které je podobné gejzíru, a jedinečným složením termální vody, inovativními balneologickými metodami a plodným a vynikajícím architektonickým lázeňským souborem. Lázeňská čtvrť navazuje na četné horké prameny, které se vynořují v údolí řeky Teplé a vyznačuje se bohatým historickým a secesním stylem architektury. Okolní lázeňskou krajinu charakterizují terasovité strany údolí, extravagantní vily, promenády a stezky či rozhledny. „Pitná kúra“ dnes není nikde více zřetelnější, než na mnoha krásných kolonádách, kde lze vidět mnoho každodenních návštěvníků, pijících z tradičních porcelánových lázeňských pohárků.

Mariánské Lázně, Česká republika:

Jedinečná harmonie s přírodou

Mariánské Lázně, neboli „lázně v parku“, jsou „novým (lázeňským) městem“ v „západočeském lázeňském trojúhelníku“ z počátku 19. století a významně přispívají k inovativní historické městské krajině Slavných lázní Evropy. Od 70. let 19. století si město získalo mezinárodní reputaci jako místo setkávání královských rodin a aristokracie, místo důležitých globálních politických jednání, vědeckých shromáždění a jako místo inspirace pro vysoké umění. Pro město jsou charakteristické bohaté minerální prameny, centrální park a rozmanitý neoklasicistní soubor vynikajících lázeňských budov z devatenáctého a počátku dvacátého století, včetně pavilonů, ikonické kolonády a „zpívající fontány“. V pruhu zalesněných kopců vyvěrají prameny, obklopené terapeutickými a rekreačními stezkami. Mariánské Lázně zůstávají významným centrem evropské balneoterapie - je zachováno „lечение“ v původních lázeňských budovách se zachovanými interiéry a vybavením.

Slavné lázně Evropy prokázaly výjimečné svědectví o evropské lázeňské tradici a komplexním městském, společenském a kulturním fenoménu, který má své kořeny již ve starověku, ale největšího rozkvětu se dočkal v letech 1700 až 1930.

Vichy, Francie: Královna lázeňských měst

Město Vichy, „královna lázní“ a Francie, významně přispělo k vytvoření evropské lázeňské kultury devatenáctého století. Je to nejprestižnější a nejznámější francouzské lázeňské město, modelové lázně. Nachází se na rovině vedle řeky Allier a kombinuje pařížský urbanismus a principy s lázeňskými promenádami uvnitř města. Napoleon III. podporoval výstavbu tohoto nového lázeňského města s parky a bulváry, této kosmopolitní "Malé Paříže" s velkými lázeňskými komplexy a pitnými halami, které jsou propojené s krytými promenádami, kasinem, divadlem, hotely a vilami. Úspěch Vichy se obnovil po těžkých dobách druhé světové války a balená voda – „reine des villes d'eaux“ – se nadále vyvážela ve velkém množství do celého světa. Minerální voda také poskytuje základ pro značkovou kosmetiku společnosti Vichy Laboratories, přední značky péče o pleť v evropských kontinentálních lékárnách.

Bad Ems, Německo: Malebné císařské lázně

Bad Ems jsou kompaktní „Slavné lázně“, které svou formou i funkcí ukazují hloubku evropské tradice lázeňství v průběhu času. V hlubokém údolí přítoku Rýna se malebné „císařské lázně“ staly jedním z nejdůležitějších lázeňských měst v Německu, dějištěm významných politických událostí a rozhodnutí, průkopnictvím her a živého hudebního dědictví. Jeho termální prameny jsou seskupeny u řeky, kde se nachází i lázeňská historická čtvrť. Architektonický vývoj sahá od středověku, přes dvorný život v baroku, až po sofistikované mezinárodní letovisko devatenáctého století a modernizující vývoj na počátku dvacátého století. Lázeňská krajina nabízí náročné terapeutické stezky a vysoké skalní výhledy. Minerální voda Bad Ems má dlouhou tradici stáčení do lahví a její soli se stále používají ve slavných pastilkách Emser.

Baden-Baden, Německo: Letní hlavní město Evropy

Baden-Baden, „letní hlavní město Evropy“, patronovalo vládnoucí a kulturní elitě kontinentální Evropy devatenáctého století. Nachází se na západním okraji Černého lesa a stalo se jedním z největších a nejmódnějších lázeňských měst v Evropě s neporušenou tradicí používání minerální vody k léčení již od starověku až po současnost. Ve městě jsou samostatné lázeňské čtvrti, nově vyvinuté přes řeku Oos ze starého města, a právě zde, v Kurhausu a kasinu, získal Baden-Baden celosvětovou reputaci jako nejlepší příklad německých herních lázní. Bylo to také místo inspirace pro významné umělce a díla světového významu. Dnes jsou balneologické procedury a koupání s velkou oblibou prováděny jak v historických, tak v nových termálních zařízeních, přičemž se mimořádně udržuje tradice hudby a divadla.

Bad Kissingen, Německo: Mezi klasicismem a modernou

Bad Kissingen, bavorské „Slavné lázně“, které spojují neoklasicismus a modernu devatenáctého století, jsou unikátní pro reformní éru počátku dvacátého století. Architekt Max Littmann postavil a přestavěl téměř celé lázně ve výjimečné architektuře s využitím inovativních forem a materiálů; pitná hala Wandelhalle je největší stavbou svého druhu na světě. Vývoj probíhal mimo středověké opevněné město, vedené shlukem pramenů, řekou Saale a nejstarší formální lázeňskou zahradou mimo městský kontext, což vše umožňovalo bezproblémový přechod do parků a zalesněných kopců. Internacionalismus se od roku 1874 zvýšil návštěvami německého císařského kancléře Otta von Bismarcka. Jeho obytné prostory jsou zachovány v Horním solivaru, který je součástí druhé lázeňské čtvrti a vyznačuje se raně průmyslovými zařízeními na výrobu solného roztoku, což je důležitý rys evropských lázní. Zdravotní turistika zůstává v těchto „Slavných lázních“ živá.

Montecatini Terme, Itálie: Zahradní lázně Evropy

Montecatini Terme, se svou raně význačnou rolí při uznávání léčebných vlastností minerální vody, je významným lázeňským městem v zemi bohaté na termální prameny. Město přitahuje významné intelektuály a umělce, jako jsou Verdi, Puccini a Leoncavallo, a představuje ambiciózní projekt regenerace, který přeměnil „zahradní lázně“ z konce 18. století na „krajinné lázně“. Monumentální lázeňská architektura, soustředěná na čtyři hlavní prameny, je v oáze zahrad, formálního parku a promenád, připomínána jako klenotnice. Zeleň přechází v porosty borovic a terasovitých olivových hájů, které spolu s historickou lanovkou stoupají po strmých svazích na Montecatini Alto, které je také ústředním bodem centrálního bulváru. Díky své eklektické a svobodné lázeňské architektuře, která byla znovu interpretována v toskánském stylu, Montecatini Terme nadále slouží jako centrum balneologické léčby.

Město Bath, Velká Británie: Georgiánské lázeňské město

Město Bath je považováno za jedno z prvních a nejvlivnějších „Slavných lázní“. Ze středověkého opevněného města, byly kolem jeho centrálního shluku horkých pramenů během osmnáctého století, vytvořeny velkolepé „georgiánské lázně“, které často navštěvovala královská rodina a vysoká aristokracie. Lékaři z lázní propagovali diagnostickou medicínu založenou na jejich minerálních vodách a okolní krajina byla a stále je udržována tak, aby sloužila jako součást „léčby“. Lázeňští ceremoniáři, věnující se volnému času, radosti a vysoké módě, vymysleli a hlídali tzv. „Pravidla Bathu“, která přispěla ke vzniku zdvořilé společnosti, pomohla utvářet evropské demokratické tradice a ideály a stala se vzorem pro mnohá lázeňská města kontinentu. Bath, který se vyznačuje ikonickými lázeňskými budovami, výjimečným georgiánským územním plánováním, palladiánskými architektonickými soubory, půlměsíci a náměstími, spravuje své horké prameny již 2000 let.

Kontakty

UNESCO Division, Czech Republic

Dita Limová, Head of UNESCO Division, Czech Republic

International Relations Department Ministry of Culture of the Czech Republic

E: Dita.Limova@mkcr.cz

T: +420 257 085 371

Slavné lázně Evropy

Paul Simons, Secretary General

E: paul@simonsassociates.co.uk

T: +44 7785 506338

W: www.greatspasofeurope.eu

Baden u Vídně

Hans Hornyik, Site Coordinator

E: Hans.hornyik@noel.gv.at

T: +4367681211489

W: www.baden.at

Spa

Anne PIRARD, Site manager

E: Anne.pirard@villedespa.be

T: +32 494 32 37 74

W: www.villedespa.be

Františkovy Lázně

Jitka Ettler Štěpánková, Site manager

E: stepankova@frantiskovy-lazne.info

T: +420 777486082

W: www.frantiskovy-lazne.info

Karlovy Vary

Lucie Sochorková, UNESCO Site Manager

E: l.sochorkova@kamkv.cz

T: +420 702 241 795

W: www.karlovyvary.cz

Mariánské Lázně

Vladimir Kajlik, Site Manager Marianske Lazne

E: vkajlik@gmail.com

T: +420 727-876-312

W: www.marianskelazne.cz

Vichy

Anke MATTHYS

Adjoint à la Direction du Projet de Ville -

Coordinateur local candidature UNESCO "Great Spas of Europe"

E: a.matthys@ville-vichy.fr

T: +33 4 70 30 55 65

W: www.vichy-destinations.fr

Bad Ems

Hans-Jürgen Sarholz, Head of municipal archives and museum, site manager

E: Museum-bad-ems@gmx.de

T: +49 15110317167

W: www.vgben.de

Baden-Baden

Lisa Poetschki, Head of Department for World Heritage Nomination and Urban Design

E: Lisa.Poetschki@Baden-Baden.de

T: +49 162 274 3954 / +49 162 159 1762

W: www.baden-baden.de

Bad Kissingen

Anna Maria Boll, Site Manager

E: aboll@stadt.badkissingen.de

T: +49 1754822275

W: www.badkissingen.de

Montecatini Terme

Rafaela Verdicchio, Site manager

E: rafaela.verdicchio@comune.montecatini-terme.pt.it

T: +393204394494

W: www.comune.montecatini-terme.pt.it

Město Bath

Tony Crouch, World Heritage Manager

E: Tony_crouch@bathnes.gov.uk

T: +44 777 6339651

W: www.bathworldheritage.org.uk

Často kladené otázky.

Pozadí a časový harmonogram

1. O co přesně jde?

Zápis na Seznam světového dědictví je nejvyšším mezinárodním uznáním pro světové kulturní a přírodní památky. Spravuje jej UNESCO (Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu) jménem Organizace spojených národů z jejího ústředí v Paříži.

2. Co je to „sériová mezinárodní nominace“?

Jedenáct lázeňských měst v této nominaci tvoří sérii, která byla pečlivě vybrána z mnoha stovek termálních lázní po celé Evropě. Společně nejlépe ilustrují mnoho atributů slavného lázeňského města a nacházejí se v sedmi různých zemích, proto je nominace mezinárodní. UNESCO takové příklady přeshraniční spolupráce vítá.

3. Jak to bude fungovat v praxi?

Slavné lázně Evropy budou považovány za místo světového dědictví. Přestože v sedmi zemích existuje jedenáct samostatných měst, bude tato série spravována prostřednictvím společného management plánu. To přinese přidanou hodnotu prostřednictvím vzájemné podpory, spolupráce a silné značky. GSE však nenahradí obvyklé povinnosti každého města pokračovat v propagaci a správě lázní podle svých nejlepších schopností.

4. Proč se chystáte získat status světového dědictví?

Světové dědictví je označení pro místa na Zemi, která mají výjimečnou světovou hodnotu a jako taková byla zapsána do Seznamu světového dědictví, aby byla chráněna pro budoucí generace, aby je i ty mohly ocenit a užívat si je. Být na Seznamu UNESCO představuje nejvyšší celosvětové označení pro dědictví a tato místa, kterých je v současné době celosvětově 1121 (stav WHC 43, 2019), vyžadují nejvyšší standardy zachování a ochrany pro budoucí generace.

5. Jak může být 11 měst v 7 zemích skutečně JEDNÍM místem světového dědictví?

Každé místo světového dědictví splňuje jedno nebo více stanovených kritérií UNESCO. Místa tak musejí předložit prohlášení o výjimečné světové hodnotě, ve kterém zdůvodňují, čím a která kritéria splňují. Slavné lázně ztělesňují mezinárodně nejznámější lázeňská města 18. a 19. století, která změnila přístup ke zdraví a volnému času a vytvořila první evropská turistická střediska. Žádné lázeňské město nedokáže samo o sobě ilustrovat všechny atributy Slavných lázní, ale společně je naplňují, a proto byl nejvhodnější metodikou společný přístup.

6. Co se bude dít dál?

Mezi 24. a 28. červencem 2021 proběhne online rozšířený 44. Výbor pro světové dědictví, kdy bude zvažována nominace Slavných lázní Evropy. Kladné doporučení nominace bylo obdrženo začátkem června. V té době GSE obdržela svůj první náznak doporučující povahy doporučení před zasedáním Výboru pro světové dědictví.

Pokračování často kladených dotazů

Výběr Slavných lázní

7. Jak bylo vybráno těchto 11 měst?

Více než deset let výzkumu, odborných konzultací, konferencí a debat vedlo ke konečnému výběru 11 lázeňských měst. V 19. století existovalo přes 600 evropských lázeňských měst, která byla zvážena a vybrána prostřednictvím srovnávací analýzy, která posuzovala každé lázeňské město podle kritérií UNESCO. Počty byly pomalu snižovány komplexní interdisciplinární analýzou z 87 na 42, poté na 16 a nakonec na 11 slavných lázní, které dnes vidíme. Světové dědictví vyžaduje k prokázání výjimečné světové hodnoty nejmenší počet.

8. Proč byla vybrána tato lázeňská města?

Těchto jedenáct nejrepresentativnějších lázeňských měst ztělesňuje nejznámější a nejmodernější lázeňská města 18. a 19. století. Není to určeno jen na základě architektonického a historického uvažování, ale na principu měst v čele komunikačních a kulturních aktivit ve společnosti, kde se objevovala střední třída a převládaly koncepty internacionalismu a demokracie. Byla to „místa“, která je třeba vidět, a stala se známá jako kavárny, salony a letní hlavní města Evropy.

9. Čím jsou tato města tak výjimečná?

V Evropě zůstává více než 400 fungujících lázeňských měst a ta vybraná jsou ta nejlepší. Reprezentují jedenáct jedinečných architektonických souborů, včetně parků, zahrad a krajin udržovaných na nejvyšší úrovni. Města rovněž udržují širokou škálu vynikajících kulturních aktivit, vítají mezinárodní klientelu a poskytují pokračující živou tradici volného času, zdraví a pohody.

10. Proč jste se rozhodli udělat tento projekt?

Bath ve Velké Británii je v současné době jediným lázeňským městem na Seznamu světového dědictví, které bylo zapsáno v roce 1987. Od roku 2006 se lázeňská města v Německu a České republice domnívají, že mají také lázeňská města, která by mohla prokázat výjimečnou světovou hodnotu, což vedlo k úsilí o spolupráci, které vyústilo v nominaci Slavných lázní Evropy v roce 2019. To se shodovalo s rostoucím zájmem o sériové a nadnárodní nominace a novou perspektivu, kterou mohou přinést na Seznam světového dědictví.

11. Jak dlouho to trvalo?

Projekt skutečně odstartoval po významné mezinárodní konferenci ICOMOS v Baden-Badenu v listopadu 2010, která podnítila vytvoření řídicí skupiny. Práce byly zahájeny seriózním výzkumem a jmenováním nezávislých odborníků v roce 2013 a po mnoha debatách a mnoha jednáních byla nominace napsána v roce 2018. Kvůli pandemii covid-19 bylo rozhodnutí Výboru pro světové dědictví přesunuto z roku 2020 na červenec 2021.

12. Která města nebyla vhodná a proč?

Každé z vybraných lázeňských měst muselo splňovat přísná kritéria a ukázat, že dokáže prokázat to nejlepší nejen z historického významu, ale z atributů, které dnes přezívají, založených na autentičnosti a integritě, s důkazy, které lze dnes vidět z pokračující živé tradice.

Pokračování často kladených dotazů

13. A co místa mimo Evropu?

Srovnávací analýza byla provedena na globálním základě před zaměřením na evropskou tradici. Další odlišné lázeňské tradice lze vidět například po celém světě;

- Hammanská tradice arabského světa na Blízkém a Středním východě,
- Onsenská tradice Japonska a Dálného východu,
- Koloniální tradice v severní, střední a jižní Americe,
- A tradiční kmenové lázeňské kultury na Novém Zélandu a v Americe. Na základě těchto tradic by bylo možné vyvinout další sériové nominace za předpokladu, že by mohly prokázat, že splňují kritéria UNESCO.

Výhody být součástí Slavných lázní Evropy

14. Co to v praxi znamená být „Slavnými lázněmi Evropy“? Jaká je další výhoda být na Seznamu UNESCO?

Být partnerem v novém a jedinečném evropském projektu s tak silnou značkou bude přínosem pro destinační management a propagaci. Spolupráce prostřednictvím správní rady Slavných lázní Evropy vytvoří novou identitu, která bude podporovat kulturní programy, výměny, mládežnické projekty, ochranu, regeneraci, investice a vzdělávání v každém lázeňském městě.

Souhrnný dopad bude mnohem větší, než by kterékoliv lázeňské město mohlo dosáhnout vlastním jménem. Být „Slavnými lázněmi Evropy“ přináší také odpovědnost, pokud jde o ochranu dědictví a nastavení lázeňského města a jeho zachování pro budoucí generace.

15. Kolik peněz to bude stát mé město / region / zemi?

Každé město / region / země definuje množství peněz, které má nebo bude utrácet za udržitelný rozvoj.

16. Kolik to stálo?

Pokud jde o přímé výdaje do lázeňských měst, náklady na vývoj a přípravu nominace Slavné lázně Evropy, tak se náklady v průběhu devítiletého období pohybují kolem 850/900 000 EUR.

Starostové jedenácti lázeňských měst platí roční členský příspěvek GSE, který je stanoven programem činnosti podle dohody starostů a je financován podle počtu obyvatel každého lázeňského města. Regiony a země nefinancují roční činnost GSE.

17. Jaké jsou finanční výhody?

Zápis na Seznam světového dědictví je nejvyšším mezinárodním vyznamenáním pro památky a kulturní statky. Jeho hodnota je nevyčíslitelná, ale nově zapsané památky často zaznamenávají rychlý nárůst počtu návštěvníků, spolu s přidruženými výhodami a některými nevýhodami.

Mezi výhody patří nové investice do infrastruktury, dopravy a zařízení pro návštěvníky, mezi nevýhody patří přeplnění a zhoršení zážitku návštěvníků, nadměrné využívání motorové dopravy, stres na místní komunitě a rozvojové tlaky. Všechny tyto záležitosti jsou řešeny ve společném management plánu předloženém UNESCO.

Pokračování často kladených dotazů

18. Jaký rozdíl to bude pro mé město / region / zemi?

Širší expozice médií bude mít za následek lepší známost destinace. Větší investice do Slavných lázní povedou k vytváření pracovních míst a rozmanitosti příležitostí. Strategie udržitelného cestovního ruchu povedou k dlouhodobým výhodám a investicím do místní ekonomiky.

To bude mít vedlejší účinek na vzdělávání, zvýšenou ochranu životního prostředí, zlepšení kvality života a zvýšení hodnot majetku. Tyto výhody by měly být zachovány lokálně, pokud je to možné. Menší lázeňská města v celé Evropě by také měla těžit ze zvýšeného zájmu o fenomén evropského lázeňského města a výhody této nominace by bylo možné pocítit i v jiných komunitách.

Praktické otázky

19. Jak z praktického hlediska města spolupracují?

Lázeňská města spolupracují na čtyřech konkrétních úrovních. Klíčovým poradním orgánem je Mezinárodní řídicí skupina zástupců kulturního dědictví ze sedmi smluvních stran. Celkové řízení zajišťuje Řídicí skupina starostů - jedenácti starostů lázeňských měst. Praktickou realizaci akčního plánu řídí Skupina site managerů, po jednom z každého lázeňského města. Skupina cestovního ruchu je zastoupena profesionály z každého lázeňského města. Dále existuje řada dalších specifických podskupin pro danou oblast.

20. Přinese status světového dědictví více návštěvníků – na některých místech to může být považováno za špatnou věc – přelidnění / nadměrná turistika / starosti spojené s covid-19 / problémy s udržitelností a ochranou?

DZápis Slavných lázní Evropy na Seznam světového dědictví nevyhnutelně povede ke zvýšení počtu návštěvníků, těch, kteří mají historickou zvědavost, těch, kteří si raději vyberou Slavné lázně, než jakékoli jiné lázeňské město, těch, kteří hledají zdravé a oddychové lázně a těch, které přitahoval důraz na terapeutickou krajinu, obklopující Slavné lázně. Lázeňská města byla původními evropskými turistickými cíli a jsou známá svou propracovanou infrastrukturou pro správu návštěvníků a poskytováním vysoce kvalitního ubytování. Denní návštěvy se nedoporučují a marketing návštěvníků je načrtnut ve strategii udržitelného cestovního ruchu Slavných lázní Evropy předložené UNESCO.

21. Jak přístupné jsou Slavné lázně Evropy – letecká / vlaková / silniční spojení?

Všechny Slavné lázně jsou spojeny po železnici, i když jedno nebo dvě města nejsou na hlavních trasách. Všechna jsou přístupná prostřednictvím dobrých silničních sítí a žádná z nich nejsou vzdálena více než dvě hodiny od mezinárodního letiště. Bude však podporována zelená a pomalá turistika a v rámci závazku Slavných lázní k cílům udržitelnosti OSN je třeba zdůraznit přístup na kole a pěšky.

22. Budou místní podniky muset žít s přísnějšími omezeními městské kontroly a plánování?

Dopad statusu světového dědictví je obvykle považován za pozitivní výsledek, z nichž jedním je obecně přínos pro místní podnikání. Ochrana, konzervace a prezentace výjimečné světové hodnoty historického místa se provádí podle stávajících plánovacích předpisů a kontroly rozvoje a měla by být vnímána pozitivně. Jakékoli zničení nebo škodlivý zásah do historické struktury nebo výstavba nevhodných nových struktur by však mohly mít negativní dopad na výjimečnou světovou hodnotu místa, proti čemuž by měly být postaveny městské úřady. Nevhodný vývoj v jednom lázeňském městě ohrožuje stav světového dědictví všech jedenácti.

Pokračování často kladených dotazů

23. Změní status světového dědictví města?

Ano, ale kontrolovaným způsobem a dlouhodobým programem ochrany, zachování, správy, zlepšování a investic.

24. Chrání města stav světového dědictví?

Status světového dědictví se uděluje pouze těm místům, která zaručují ochranu a zachování výjimečné světové hodnoty místa - takže ochrana je nedílnou součástí procesu. To je doloženo prostřednictvím společném management plánu, který je každých šest let kontrolován a předkládán organizaci UNESCO. Je založen na pravidelném monitorování a přípravě zpráv o stavu ochrany. Lokality světového dědictví vyžadují ve srovnání s ostatními památkami vyspělejší úroveň správy.

25. Jak mohou naši čtenáři / posluchači / diváci / sledující lázně navštívit a co tam najdou?

Všechny lázně jsou snadno dostupné a nabízejí širokou škálu kvalitního ubytování. Kulturní aktivity a památky doplňují zdravotní a volnočasové procedury, tradičně spojené s lázeňskými městy. Místní gastronomie představují charakteristický rys každého města spolu s modernějšími well-being programy. Na všechny návštěvníky čeká výjimečně uchovávaná terapeutická krajina, kterou mohou zažít při procházkách, jízdě na kole či jiným aktivním vyžitím v bezprostředním okolí lázeňských míst.

26. Jaký je nejlepší způsob, jak si užít Slavné lázně Evropy?

Navštívit všech jedenáct měst během jedné návštěvy by trvalo asi tři týdny a nebyl by to relaxační zážitek! Nejlepší je navštívit Slavné lázně ve skupinách po dvou nebo třech destinacích najednou, abyste mohli těžit z kontrastu kulturních aktivit, dostupné zdravotní péče a kontrastní krajiny. Na každém místě byste měli strávit minimálně tři dny, a přestože je v každém městě spousta věcí k vidění, relaxace je také důležitou aktivitou!

27. Nebude to pouze jedno velké muzeum?

Daleko od toho. Slavná lázeňská města se zaměřují na zdraví a pohodu, dobrý život a dobré jídlo v nedotčeném prostředí a krásné krajině. Kulturní programy jsou rozmanité a rozsáhlé a pokud si přejete, nemusíte se blížit k muzeu, i když tato zkušenost zvýší vaše chápání místa a všeho, co představuje z hlediska světového dědictví.

28. V jakém nejlepším pořadí je dobré města vidět?

Mezi jedenácti Slavnými lázněmi neexistuje žádná trasa, vše záleží na preferovaném výchozím bodě. Existuje střeoevropský klastř zahrnující Rakousko, Českou republiku a Německo se sedmi lázeňskými městy ve vzájemné vzdálenosti. Ti v Belgii, Francii, Itálii a Velké Británii jsou dále a jsou nejlépe spojeni železniční dopravou přes Brusel, Paříž, Florencii a Londýn. V budoucnu budou mezi skupinami Slavných lázní k dispozici železniční balíčky na míru.

Pokračování často kladených dotazů

29. Co je nejstarší / nejlepší / největší / nejslavnější / atd.?

Přísně vzato, na Slavné lázně Evropy je třeba pohlížet jako na jeden projekt, a tak se nedoporučuje konkurence mezi městy!

Velikost populace Slavných lázní se liší od počtu 5 500 do 88 500 obyvatel. Některé jsou úplnými osadami, zatímco jiné jsou lázeňskými čtvrtěmi ve větších městech. Všichni byli mezinárodně proslulí v různých dobách a vyvinuli horlivé soupeření o investice a přitažlivost královské rodiny, aristokracie, politiků, spisovatelů, vědců, lékařů, umělců a skladatelů.

Jak jedno lázeňské město rostlo v popularitě, další upadalo, ale o několik desetiletí později opět vzrostlo. To je cyklická povaha pokračující živé tradice a potřeba neustále obnovovat nabídku přilákat nový zvyk do Slavných lázní.

30. Slavní návštěvníci – navštívil někdo všechny Slavné lázně?

Žádná ze slavných osobností 19. století nenavštívila všech jedenáct Slavných lázní Evropy. Víme však, že Princ Edward (pozdější král Edward VII. z Velké Británie), navštívil nejméně osm slavných lázní. Královské rody pořádaly v slavných lázních Evropy rodinná setkání, skladatelé vyhledávali v slavných lázeňských městech patrony a využívali klidu a ticha během „léčebných kúr“ k tvorbě svých slavných a trvalých děl. Mozart, Beethoven, Verdi a Strauss, chceme-li jmenovat alespoň některé. Spisovatelé a umělci se hrnuli do lázní, zatímco politici si přáli být viděni – byly zde podepisovány smlouvy a některé významné evropské historické události mají návaznost na slavné lázně Evropy. Kosmopolitanismus byl v těchto lázních všudypřítomný. Slavné lázně byly často známé jako „kavárny“, „salony“ či „letní hlavní města“ Evropy, a často měly zařízení, která mohla soupeřit s jakýmkoli hlavním městem v uspokojování potřeb významných osobností a mezinárodní klientely.

Spojení s dalšími lázeňskými městy

31. Jak se tato města připojují k EHTTA?

Zatímco Slavné lázně Evropy reprezentují elitní smetánku lázeňských měst, EHTTA (Evropská asociace historických termálních měst), je all inclusive a představuje všechna lázeňská města s dědictvím lázeňství, lékařské péče a přitažlivosti návštěvníků. Všechny Slavné lázně Evropy jsou členy EHTTA a podporují její práci s Radou Evropy a Evropským institutem pro kulturní cesty.

Během přípravy počáteční globální srovnávací analýzy, která určila hierarchii slavných lázeňských měst na základě podrobných výběrových kritérií, přicházelo v úvahu mnoho členů EHTTA. Výsledkem této studie bylo snížení počtu skupiny Slavných lázní Evropy na jedenáct. Tato skupina nyní postoupila ke zvážení Výborem pro světové dědictví na zápis do Seznamu světového dědictví.

32. Není to jen klub, za který se platí?

Ne, nejde o klub a za připojení nemůžete platit. Získání statusu světového dědictví představuje dokončení přísného procesu a nezávislé hodnocení mezinárodními odborníky. Je to časově náročný proces, který, pokud bude úspěšný, vyústí v uznání výjimečného přínosu pro lidstvo světového významu.

Pokračování často kladených dotazů

33. Proč jsou v Německu a v Čechách 3 města a v jiných zemích pouze jedno?

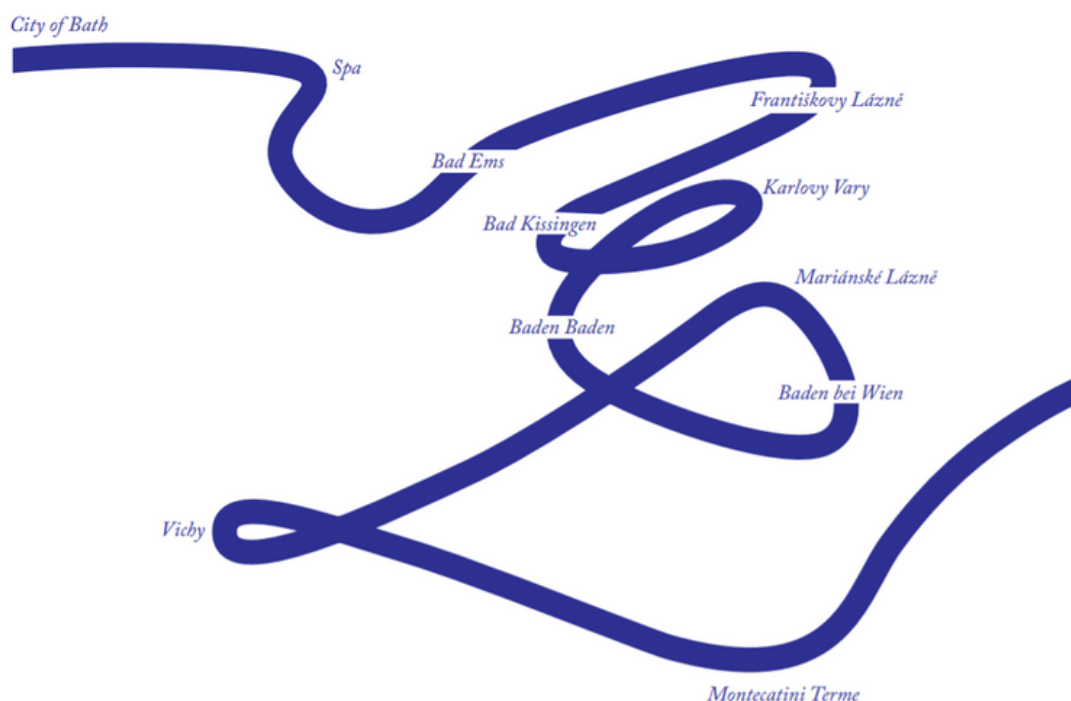
Rozkvět Slavných lázní byl v 18. a 19. století, kdy neexistovaly dnes známé země Belgie, České republiky, Německa a Itálie. Mnoho lázeňských měst proto vyrostlo v nezávislých královstvích, voličích, provinciích, státech nebo protektorátech, přičemž velká část moderní mapy Evropy se objevila až po vídeňském kongresu a ještě později.

Lázeňská města jsou soustředěna v oblastech přirozeně se vyskytující geotermální činnosti a netýkají se státních hranic. Při výběru nejreprezentativnější skupiny lázeňských měst v moderní Evropě není divu, že v jednotlivých zemích existuje více než jedny Slavné lázně.

34. Bath, jedno město ze Slavných lázní, je již místem světového dědictví, a přesto je nominováno podruhé - co to znamená? Existují nějaká další místa s podobnými vícenásobnými zápisy světového dědictví?

Bath byl zapsán na Seznam světového dědictví v roce 1987 z odlišných důvodů, než jsou důvody, které jsou nyní zvažovány pro Slavné lázně - výjimečná světová hodnota je jiná. Proto Bath splňuje podmínky pro zařazení mezi Slavné lázně, ale i jednotlivě, splňuje obě sady kritérií.

Na Seznamu světového dědictví je 50 dalších případů „překrývajících se“ zápisů. Patří mezi ně například velké přírodní plochy, jako je národní park, který obsahuje také kulturní památku, památku nebo budovu uvedenou samostatně. Dalším případem jsou jednotlivá místa spojená poutní cestou, která je také na Seznamu nebo lineární prvek, jako jsou římské hranice nebo Hedvábná stezka procházející řadou jednotlivých míst a památek.

GREAT SPAS *of Europe*

Web: www.greatspasofeurope.eu

Facebook: [@greatspasofeurope](#)

Twitter: [@greatestspas](#)

Instagram: [@greatspasofeurope](#)

#GreatSpasofEurope

Fotografické kredity

Cover: Fürnkranz, David Houbrechts, Františkovy Lázně UNESCO Free, Karlovy Vary UNESCO Free, Czech Tourism, Christian Parisey, Dominik Ketz, Torben Beeg, Flavio Burul, Montecatini UNESCO Free, Bath & North East Somerset Council

Page 2: Františkovy Lázně UNESCO Free, Dominik Ketz, Lammerhuber, Bath & North East Somerset Council Iris Geiger-Mössner

Page 3: Case Media UNESCO Free, Dominik Ketz, David Houbrechts, Montecatini Terme UNESCO Free, Joël Damase, BLfD David Laudien

Page 4: VisitBath

Page 5: Fürnkranz, David Houbrechts, Františkovy Lázně UNESCO

Page 6: Karlovy Vary UNESCO Free, Czech Tourism

Page 7: Christian Parisey, Dominik Ketz, Torben Beeg

Page 8 B. Kelite – Stadtarchiv Bad Kissingen, Montecatini UNESCO Free, Bath & North East Somerset Council